INGLIZ TILINI INDIVIDUAL TARZDA O'RGANISHNING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI

Ilmiy rahbar: Zubaydova Nilufar
Muallif: Rahimberganova Feruza
Samarqand davlat chet tillari instituti talabasi

Anotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim sifati va samaradorligini oshirishga qaratilgan islohotlar, maktab ta'limini individual yondashuv asosida tashkil etish zarurati hamda individual ta'lim muhitini yaratish afzalliklari haqida fikr yuritilgan. Shu bilan birga, chet tillarini o‘rganishda individual ta'limning afzalliklari hamda kamchiliklari haqida batafsilroq to‘xtalib o‘tamiz.
Kalit so'zlar: Individual ta'lim, tajriba, gramatika, ko'nikma, maqsad, vaqt, jadval, ijtimoiy, moliya, tajriba.

Individual ta’lim - o‘qituvchining o‘quvchiga pedagogik ta’sirini amalga oshiruvchi o‘quv mashg‘ulotlari shakllaridan biri. O‘qituvchining o‘quvchi bilan sinf jamoasidan tashqarida olib boriladigan faoliyati tushuniladi[1,3].

Sinfingizda ingliz tilini o'rganishda o'quvchilarning individual qobiliyatini qanday oshirasiz? Individual ta'limga e'tibor, ayniqsa, 20 dan ortiq o'quvchidan iborat katta sinfda, masalan, Indoneziyadagi ko'plab sinflarda katta muammodir. O'qituvchilar tajribasiga ko'ra, universitetgacha bo'lgan ko'plab boshlang'ich maktablar sinflari katta, ba'zilarida hatto 40 yoki undan ko'p o'quvchi bor. Bunday vaziyatda ingliz tili o'qituvchisi darsni qanday olib boradi? Har bir talaba ko'nikmalar (tinglash, gapirish, o'qish va yozish), shuningdek komponentlar (grammatika, lug'at va talaffuz) jihatidan bir xil e'tiborga egami? Bu nafaqat ingliz tili o'qituvchisi, balki muassasalar va hukumat uchun ham qiyinchilik tug'diradi. Ayniqsa, ingliz tili o‘qituvchilari uchun nima bo‘lishidan qat’iy nazar davom etishi kerak[3,1].

Agar individual ta'lim, zaryadlovchiga e'tibor berilsa, quyida keltirilgan 4 afzallikni ko'rib chiqishni taklif qiladi. Bu o'qituvchilarga o'rganish tezligi, o'rganish uslublari va imtiyozlari bo'yicha individual talabalar farqlariga javob berishga imkon beradi. Bu butun sinfda chiqish yoki juftlik yoki guruhlarda gaplashishdan ko'ra talabalar uchun kamroq stress bo'lishi mumkin. Bu o'quvchini rivojlantirishi mumkin. avtonomiya va o'z-o'ziga ishonish va o'qituvchiga qaramlik ustidan tergov ko'nikmalarini rivojlantirish. Bu shovqinli va tartibsiz vaziyatda tinchlik va osoyishtalikni tiklashning bir usuli bo'lishi mumkin. Kamchiliklarga kelsak, bu ro'yxat bu sinfga tegishlilik tuyg'usini rivojlantirishga yordam bermaydi. Bu o'quvchilar bir-birlariga yordam berishlari va rag'batlantirishlari mumkin bo'lgan hamkorlikni rag'batlantirmaydi. Alohida o'quvchilarga turli xil topshiriqlar berish bilan birgalikda bu butun sinf o'qitishdan ko'ra ko'proq fikr va materiallarni tayyorlashni anglatadi. Har bir talaba bir xil e'tiborga ega bo'lishi uchun sinfingizni qanday loyihalashtirasiz?

Siz ingliz tili darslarini olishni boshlashga qaror qildingiz va faqat individual va guruhli o'qishni tanlash qoladimi? Bu ikkala variantning ham afzalliklari va kamchiliklari borligiga shubha yo'q, ulardan ba'zilari biz quyida ko'rib chiqamiz.

Maqsadlar.

Guruhda yoki yakka tartibda o'qishni tanlash sizning maqsadlaringizga bog'liq. Agar sizga ma'lum grammatika va lug'atni yangilash kerak bo'lsa va aynan nimada yordam kerakligini bilsangiz, individual

darslar sizning eng yaxshi variantingizdir. Yakka tartibda o'qiyotganda, siz o'qituvchingizdan guruh darslarida yoritilmaydigan muayyan mavzularga e'tibor berishni yoki gapirish yoki tinglash kabi muayyan ko'nikmalarga ko'proq vaqt sarflashni so'rashingiz mumkin. Boshqa tomondan, sizning oldingizda aniq maqsad bo'lmasa va siz ingliz tilini umuman yaxshilashni xohlasangiz, guruh darslari individual darslar kabi yaxshi tanlovdir.

Vaqt.

O'z-o'zidan ma'lumki, siz individual o'qishdan farqli o'laroq, guruhda o'qiyotganingizda o'zingizni ifoda etish uchun bir xil vaqtni olmaysiz. Kattaroq guruhlarda, odatda, suhbatlarda ustunlik qiladigan odamlar bor, boshqalari esa ishtirok etish uchun etarli imkoniyatga ega emasligini his qilishlari mumkin. Bu, ayniqsa, yangi odamlarning yonida o'zini qulay his qila olmaydigan kishi uchun to'g'ri keladi. Individual darslarda esa siz hohlaysizmi yoki yo'qmi shouning yulduzisiz. Navbatingizni kutmasdan yoki juda ko'p vaqt olishdan tashvishlanmasdan gapirish va savollar berish uchun ko'proq vaqt olasiz.

Jadval.

O'rganish usulini tanlashda rol o'ynaydigan yana bir omil - bu sizning jadvalingiz. Agar doimiy jadvalingiz bo'lsa, guruh va individual darslar siz uchun to'g'ri tanlovdir. Siz ma'lum bir vaqtda ma'lum kunlarda darslarga kelasiz; sizda muntazamlik va barqarorlik bor. Boshqa tomondan, sizning jadvalingiz biroz tartibsiz bo'lsa va vaqti-vaqti bilan darslarni bekor qilishingiz yoki qayta rejalashtirishingiz kerak bo'lsa, individual darslar yaxshiroq variant bo'lishi mumkin.

O'qituvchingizga o'z vaqtida xabar berishni unutmang, darsni bekor qilish yoki boshqa kunga o'tkazish muammo tug'dirmasligi kerak.

Ijtimoiy jihat.

Guruh oldida gapirish siz uchun osonmi yoki bu haqida o'ylab asabiylashasizmi? Guruh yoki yakka tartibda o'qishni tanlashda ijtimoiy jihat katta rol o'ynaydi. Agar siz auditoriya (hatto kichik bo'lsa ham) sizga qo'lingizdan kelganicha harakat qilishingizga halaqit berishini bilsangiz, chunki siz doimo sizning aksentingiz yoki siz qilgan xato haqida boshqalar qanday fikrda ekanligi haqida qayg'urasiz, balki guruh darslari siz uchun emas. Buning o'rniga siz minimal tinglovchilarga yopishib olishingiz kerak, ya'ni faqat o'qituvchingiz. Boshqa tomondan, agar siz ochiqko'ngil bo'lsangiz va umuman uyatchan bo'lmasangiz, guruhda o'rganish sizga nafaqat motivatsiya (va muvaffaqiyatingizni ko'rsatish imkoniyatini) beradi, balki bu sizga o'quv do'stlarini topishga yoki hatto o'qishga kirishga imkon beradi. Uzoq muddatli do'stlar.

Va nihoyat, agar siz eng yaxshi notiq bo'lmasangiz va ish uchun yoki faqat o'zingiz uchun yaxshilanishingiz kerakligini bilsangiz, siz bilan bir xil qayiqda bo'lgan odamlar bilan o'ralganidan ko'ra boshlashning yaxshiroq yo'li bormi? Bunda, guruhdagi do'stlaringiz shunday bo'lsinki, siz ularning oldida o'z fikringizni yoki nutqingizni tortinmay bayon qila oling. Albatta, guruhdagi o'quvchilarning bilim, ya'ni til bilish darajasi bir xil ekanligiga ham alohida ahamiyat berish zarur. Aks holda, bilimi sustroq o'quvchi o'z fikrini bildirishdan qo'rqadigan bo'lib qoladi.

Moliyaviy jihat.

Hayotdagi hamma narsada bo'lgani kabi, masalaning moliyaviy qismini ham hisobga olishingiz kerak. Garchi umumiy individual darslar sizga ko'proq erkinlik va ehtimol samaraliroq bo'lsa-da, ular ham qimmatroq. Guruh darslari arzonroq variant bo'lishi mumkin va ular yangi do'stlar topish va ommaviy nutq qo'rquvini yengish kabi boshqa afzalliklarga ega[2,2].

Uchinchi imkoniyat ikkalasining kombinatsiyasi: juftlikda individual darslar. Agar sizning darajangiz sizga o'xshash bo'lsa va yaxshilanishni xohlaydigan do'stingiz bo'lsa, nega birga o'qimaysiz?

Siz nafaqat xarajatlaringizni ikki baravar kamaytirasiz, balki do'stingiz bilan ko'proq vaqtingizni ikkalangiz uchun ham qiziqarli va foydali ish bilan o'tkazish imkoniyatiga ega bo'lasiz.

Shunga qaramay, mustaqil ta'lim bolaning jamoaviy ishlarni o'rganish qobiliyatini cheklaydi. Individual ta'lim bolalarga o'z tezligida o'rganish imkonini berganligi sababli, bu ko'p vaqt talab qilishi mumkin, ayniqsa sekin o'rganuvchilar uchun. Shuningdek, har bir bolaning ehtiyojlariga mos keladigan o'quv rejalari va materiallarini ishlab chiqish uchun qo'shimcha kuch talab etiladi. O'z-o'zini o'rganishning ko'p afzalliklari bor, masalan, moslashuvchan bo'lish, o'z tezligida o'rganishga imkon berish, uni o'zingiz qilishingizga imkon berish va pulni tejash. Ammo tuzilmaning yo'qligi, kam fikr-mulohazalar, yolg'izlik va ko'p ma'lumotlarga ega bo'lmaslik kabi muammolar ham mavjud.

Individual ta'limning eng yorqin afzalliklaridan biri shundaki, farzandlaringiz o'z vaqtida va o'z darajasida o'rganishlari mumkin. Guruh o'rganayotgan narsalarining mohiyatini to'liq tushunishdan oldin akademik maqsadlarga erishish uchun hech qanday bosim yo'q. Shunday qilib, farzandlaringiz boshqalar bilan birga harakat qilishga e'tibor qaratishdan ko'ra, o'rganish jarayonidan chinakam zavq olishlari mumkin. Individual ta'lim bilan bolalar o'zlarining maxsus o'rganish qobiliyatlari va uslublariga mos keladigan shaxsiy maqsadlarga ega. Individual ta’limning yana bir afzalligi shundaki, u bolalarda o‘ziga ishonch, yuksak hurmat va o‘z-o‘zini rag‘batlantirishni rivojlantirishga yordam beradi. Bolalar o'zlarini mustaqil ravishda o'rganish qobiliyatidan mamnun va qoniqish his qiladilar. Bu ularning ko'proq o'rganishga bo'lgan qiziqishini uyg'otadi va muvaffaqiyatga erishish qobiliyatiga ishonch hosil qiladi. Shaxsiy ta'limni tanlash orqali siz bolalaringizga ularning kuchli va zaif tomonlarini tushunishga yordam berasiz. Shunday qilib, ular o'zlarining kuchli tomonl arini yaxshilash va kamchiliklarni bartaraf etish uchun o'zlarining ta'lim tajribasini moslashtirishlari mumkin. Bu, shuningdek, hayotning boshida o'z qiziqishlarini kashf etishga yordam beradi. Va nihoyat, individual ta'lim ularni vaqtni boshqarish, o'z-o'zini tartibga solish va boshqa muhim tashkiliy ko'nikmalarni o'rganishga undaydi.

Individual ta'limning kamchiliklari.

1. Bu sinfga tegishlilik tuyg'usini rivojlantirishga yordam bermaydi. Bu talabalar bir-birlariga yordam berishlari va bir-birlarini rag'batlantirishlari mumkin bo'lgan hamkorlikni rag'batlantirmaydi.
2. Alohida o'quvchilarga turli xil topshiriqlar berish bilan birgalikda bu butun sinf o'qitishdan ko'ra ko'proq fikr va materiallarni tayyorlashni anglatadi[3,2].

Individual ta'lim bolalar uchun mukammal model emas, chunki u boshqa o'quvchilar bilan muloqotni va ijtimoiy hamjihatlikni cheklaydi. Agar bolalarda to'g'ri muloqot qilish ko'nikmalari rivojlanmasa, bu katta yoshdagi katta muammoga aylanishi mumkin. Ba'zi bolalar mustaqil o'rganishdan ko'ra boshqalar bilan muloqot qilish orqali yaxshiroq o'rganishadi. Shunga qaramay, mustaqil ta'lim bolaning jamoaviy ishlarni o'rganish qobiliyatini cheklaydi. Individual ta'lim bolalarga o'z tezligida o'rganish imkonini berganligi sababli, bu ko'p vaqt talab qilishi mumkin, ayniqsa sekin o'rganuvchilar uchun. Shuningdek, har bir bolaning ehtiyojlariga mos keladigan o'quv rejalari va materiallarini ishlab chiqish uchun qo'shimcha kuch talab etiladi. Shunga qaramay, individual o'quvchilar individual baholash strategiyalariga muhtoj. Buni rivojlantirish qiyin bo'lishi mumkin, chunki bolaning o'ziga xos ehtiyojlariga kirish va tahlil qilish va taraqqiyot maxsus ko'nikmalarni talab qiladi. Ayniqsa, farzandlaringiz o'qishni o'rganayotganda, materiallar etarli emasligi ehtimoli ham mavjud. Individual ta'lim farzandlaringiz mustaqil o'qishini anglatadi. Ushbu turdagi onlayn ta'lim bilan bolalar o'z tezligida harakat qilishadi. Shuningdek, ular o'zlarining o'quv materiallarini o'rganadilar va o'quv maqsadlariga

mustaqil ravishda erishadilar. Bu usul har bir bolaning o'ziga xos ta'lim ehtiyojlarini qondirishga qaratilgan.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, siz allaqachon birinchi qadamni qo'yganingiz va o'rganishni boshlashga qaror qilganingiz uchun (bu o'z-o'zidan katta ish), o'qish jarayonida siz uchun qaysi jihatlar eng muhim ekanligini aniqlash unchalik qiyin bo'lmaydi. Umid qilamanki, mening maslahatim sizga eng mos kursni tanlashda yordam beradi. Qaysi variantni tanlasangiz ham, muhimi o'zingizga bo'lgan ishonch va oldinga intilish!

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Muxtarova Shahnoza Mashrabovna "Ta'lim sifatini oshirishda individual ta'lim mohiyati"(3-sahifa)
2. Olga "Is better to study English individually or in a group?"(2-sahifa)
3. Yermi Miss, Endag Polly "Individual ta'lim: 4ta ustunlik va 2ta kamchilik"(12-sahifa)
4. Makhmudova G.B. The Development of Scientific Theories of Metaphor Translation from the Cultural Point of View. International Journal on Integrated Education 6 (5), 329-332